

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.172/2021/6.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Cseh Attila előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

Az I. rendű felperes: felperes1

A II. rendű felperes: felperes2

Az I-II. rendű felperések képviselője: Dr. Budaházi Ügyvédi Iroda cím1

Az alperes: alperes1

Az alperes képviselője: Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda cím2

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I-II. rendű felperések

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék

72.Pf.637.172/2020/3. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 6.P.88.163/2018/26. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperes részére 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak felhívásra 821.700 (nyolcszázhuszonegyezer-hétszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Néhai F. M. S., továbbá az I. rendű és II. rendű felperes mint adóstársak, valamint az alperes mint hitelező 2007. október 19-én devizaalapú kölcsönszerződést (a továbbiakban: perbeli szerződés) kötöttek 54.201 svájci frank (a továbbiakban: CHF) összegű kölcsön nyújtására, amelynek visszafizetésére az adósok 24 alkalommal 291,33 CHF, majd 132 alkalommal 599,88 CHF összegű törlesztőrészletben voltak kötelesek. A teljes hiteldíjmutatót (THM) 7,13%-ban, a kamat hat hónapos kamatperiódusonként változó éves kamatlábát a folyósítás időpontjában a Hirdetményben megállapított mértékben határozták meg, a szerződésben a szerződéskötés napjára vonatkozóan tájékoztató jelleggel feltüntetve ennek évi 5,99%-os mértékét. A perbeli szerződés IV.3. pontja szerint a mindenkor esedékessé váló törlesztések, törlesztőrészletek, illetve bármilyen más pénzbeni kötelezettség CHF-ben volt teljesítendő, más pénznemben való teljesítés esetén az alperes az általa az esedékesség napján alkalmazott, a Hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza eladási árfolyamon kiszámított CHF összeget fordított az éppen esedékessé vált kötelezettség teljesítésére.

[2] A VII.2. pont értelmében a szerződés aláírásával a felperesek kifejezetten nyilatkoztak, hogy megértették a banki felvilágosítást, amely szerint a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázat keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam

jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, és ezen információ tudatában is igénybe kívánták venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget.

[3] A felperesek a perbeli szerződés VIII.13-15. pontjaiban kijelentették, hogy az Üzletszabályzat, Hirdetmény rendelkezéseit – melyeket a szerződésben nem szabályozott kérdésekre alkalmazni kellett – megismerték, azokat magukra nézve kötelezőnek fogadják el.

[4] Az alperes a „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” elnevezésű okiratban tájékoztatta a felpereseket a devizában történő finanszírozás választásával járó kockázatok viseléséről.

[5] A tájékoztató szövege szerint:

„Felhívjuk a figyelmét arra, hogy a devizában történő finanszírozás választásával Ön élvezheti a választott deviza piacának előnyeit, ugyanakkor viseli annak kockázatait is. A kölcsönszerződés megkötésével Ön tudomásul veszi, hogy a Bank a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván, és Ön arra vállal kötelezettséget, hogy a kölcsönt az Ön által választott külföldi devizában fizeti vissza.

Tekintettel arra, hogy a forint és az Ön által szerződés szerint választott idegen deviza átváltási aránya – árfolyam – a napi piaci mozgások hatására változhat, felhívjuk a figyelmét, hogy egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés Önnek előre nem látható, és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat.

(...)

Fordított esetben, ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás „ellenértéke”: a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztő részleteinek) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb Ft összeg szükséges, tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell – a megfelelő devizanemre átváltva – felhasználnia.

A hitel kamatait a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló árak (LIBOR, EURIBOR) határozzák meg. A kamatláb rendszeres időközönként – a megállapodott kamatperiódusoknak megfelelően – változik és a kiválasztott devizanem mindenkor piaci viszonyaihoz fog igazodni. Egy kamatperiódus alatt, tehát egyik határidőtől a következőig, a kamatláb változatlan marad annak ellenére is, ha a piaci viszonyokban változás következik be.

A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követhet.

Ennek következtében nem tudunk felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt Önnél adott esetben bekövetkező többletterhet átvállaljuk (...).”

[6] A felperesek a tájékoztatást aláírva nyilatkoztak annak elolvasásáról, megismeréséről és tudomásulvételéről, valamint, hogy a hitelt annak ismeretében is fel kívánják venni.

A felperesek keresete és az alperesek ellenkérelme

[7] A felperesek keresetükben a perbeli szerződés – több okból fennálló – érvénytelenségének megállapítását, jogkövetkezményként a szerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását és annak megállapítását kérték, hogy az alperes felé 2015. február 1. napján 6.080.517 forint tartozásuk állt fenn, amely összeget és annak kamatát a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 301. § (1) bekezdése alapján a jogerős határozat meghozatalától kezdődően vállalták megfizetni. Az érvényesíteni kívánt joguk alapjául az rPtk. 4. §-át, 200. § (2) bekezdését, 205. § (1)-(3) bekezdéseit, 209. §-át, 209/A. § (2) bekezdését, 227. §-át, 235. § (1) bekezdését, valamint a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6)-(7) bekezdéseit, 210. § (2) bekezdését és 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjait jelölték meg.

[8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta a felperesek által állított valamennyi érvénytelenségi ok fennálltát.

Az első- és a másodfokú bíróság határozata

[9] Az elsőfokú bíróság 24-I. sorszámú végzésében a felpereseknek a keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelmét (amely az érvénytelenség jogkövetkezményét illetően a hatályossá nyilvánítás helyett az érvényessé nyilvánításra irányult) visszautasította, majd ítéletében a keresetet elutasította.

[10] Határozata indokolásában rögzítette a döntése alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezéseket és megállapította, hogy az általános szerződési feltételnek minősülő alperesi Üzletszabályzat és Hirdetmény a szerződés részévé vált, így a szerződés érvényessége körében annak egyedi része és az általános szerződési feltételek (Üzletszabályzat, Hirdetmény) együttesen vizsgálandók.

[11] A 6/2013. PJE számú jogegységi határozat 2. pontjára utalva leszögezte, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés mint szerződéstípus önmagában amiatt, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik, nem ütközik jogszabályba és nyilvánvalóan a jóerőkölcsbe, nem uzsorás szerződés, nem irányul lehetetlen szolgáltatásra és nem színlelt szerződés. A szerződési terheknek a szerződés megkötését követő – előre nem látható – egyoldalú eltolódása az érvénytelenség körében nem értékelhető, tekintettel arra, hogy az érvénytelenségi oknak a szerződés megkötésekor kell fennállnia.

[12] Rámutatott, hogy a Ptk. dispozitivitásra, pénztartozásra vonatkozó szabályai alapján és tiltó jogszabályi rendelkezés hiányában nem volt akadálya deviza alapú kölcsönszerződés kötésének, a jogszabályban előírt tájékoztatási kötelezettség esetleges elmulasztása pedig nem eredményezi a szerződés jogszabályba ütközését, vagy annak megkerülését, az az árfolyamkockázatot telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének vizsgálatakor bírhat jelentőséggel. Az alacsonyabb kamatban és törlesztőrészletben megmutatkozó előny az adós szempontjából kiegyenlítette a szerződéses konstrukcióból eredő árfolyamkockázatot, az ilyen szerződést a társadalom nem ítélte el, így nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek nem tekinthető, és a szerződéskötést követően bekövetkezett, a fogyasztóra hátrányos változások sem eredményezhetik a szerződés jóerkölcsbe ütközés miatti érvénytelenségét. A felpereseknek arra a hivatkozására, miszerint az alperes szándéka pénzüpiaci, tőzsdei befektetésre irányult, kifejtette, hogy ez valósága esetén is olyan titkos fenntartásnak, illetve rejtett indoknak minősülne, amely az rPtk. 207. § (5) bekezdése értelmében az érvényesség szempontjából közömbös. Mivel pedig a kölcsönszerződésben a felek kölcsönösen pénzübeli – fajlagos – szolgáltatásra vállaltak kötelezettséget, függetlenül a kötelezett teljesítőképességétől, fogalmilag kizárt a szolgáltatás teljesítésének lehetetlensége is.

[13] A szerződés tárgyának meghatározottsága, a kölcsön összegének egyértelmű kiszámíthatósága körében az elsőfokú bíróság ugyancsak a 6/2013. PJE számú jogegységi határozat alapján rögzítette, nem szükséges, hogy a folyósított kölcsön és a törlesztőrészletek forintösszege szerepeljen a szerződésben, ha a kölcsönadott devizaösszegeből ezek egyértelműen kiszámíthatók a szerződés rendelkezései alapján, amire tekintettel a devizaalapú kölcsönszerződés nem ütközik az rPtk. 523. § (1) bekezdésébe.

[14] Az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja szerinti semmisséget vizsgálva megállapította, hogy a kölcsönszerződés I.1. pontja egyértelműen tartalmazza a kölcsön összegét 54.201 CHF (kírovó pénznem) összegben, a IV.3-5. pontjai pedig egyértelműen meghatározzák kírovó devizanemben a törlesztések számát, a törlesztőrészletek összegét és esedékességét is, azzal, hogy más pénznemben való teljesítés esetén az alperes az általa az esedékesség napján alkalmazott és Hirdetményben hivatkozott számlakonverziós deviza eladási árfolyamon számított CHF összeget fordítja az esedékessé vált kötelezettség teljesítésére, így a szerződés nem semmis sem az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában, sem ugyanezen jogszabályhely e) pontjában foglalt okból. E körben utalt arra, hogy az 1/2016. PJE számú jogegységi határozat IV.2. c) pontja értelmében az irányadó deviza átszámítási árfolyamot a jogalkotó rendezte, ezért arra vonatkozóan a felek külön szerződéses rendelkezése nem szükséges, ennek elmaradása miatt a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg.

[15] Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a szerződés III.1. pontja tartalmazza a teljes hiteldíjmutató éves, százalékos kifejezett mértékét a számításánál figyelembe nem vett költségre vonatkozóan a szerződés elválaszthatatlan mellékletére utalással, ezért a felperesek rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjára alapított keresete sem alapos.

[16] A Kúria Pfv.I.21.579/2016/4. számú eseti döntésében kifejtettekre hivatkozva rámutatott, hogy az ügyleti kamat éves százalékos mértékének „tájékoztató jelleggel” való közlése mellett a szerződés III.3. pontja rögzíti, hogy az éves kamatláb a folyósítás időpontjában a Hirdetményben megállapított érték, így a kamatmeghatározás egyértelmű és

pontos. Erre tekintettel a szerződés tartalmát képező Hirdetményre utaló meghatározás folytán az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti érvénytelenség sem áll fenn.

[17] A szerződésnek a folyósítási jutalékot ugyancsak a Hirdetményre utalással meghatározó IV.6. pontját is megfelelően meghatározottnak, világosnak és érthetőnek értékelte azzal, a felperesek nem adták indokát, hogy e feltétel tisztességtelenségét mi alapozza meg.

[18] A felperesi fizetési kötelezettséget a mértékadó devizanem árfolyamához, illetve a változó devizakamatlábhoz képest meghatározó, az ebből eredő kockázatot a felperesekre telepítő szerződési feltétel (IV.3. pont) tisztességességét vizsgálva, illetve az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelősége kapcsán rögzítette, hogy a Hpt. rendelkezései, a 2/2014. PJE számú jogegységi határozat, az előzetes döntéshozatali eljárásokban meghozott EUB ítéletek alapján kellett állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a tájékoztatás megfelelő-e, illetve annak alapján az árfolyam és a külföldi kamatláb változásából eredő felperesi fizetési kötelezettség az átlagos fogyasztó számára érthető és világos volt-e. Leszögezte továbbá, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdése szerint az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy megfelelően tájékoztatta a felpereseket a devizahitel nyújtására irányuló szerződésből eredő kockázatokról, a felpereseknek pedig azt kellett bizonyítaniuk, hogy az árfolyamkockázatról szóló nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán alappal gondolhatták úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őket csak korlátozott mértékben terheli.

[19] Az alperes által az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatásként hivatkozott, „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” elnevezésű okirat alapján megállapította, hogy a tájékoztatás tartalmát a felperesek megismerték, és – az elismerten (14. számú jegyzőkönyv 2. és 4. oldal) tőlük származó aláírásukkal – annak tudomásul vételét is igazolták.

[20] Az rHpt. 203. § (7) bekezdése, a 6/2013. PJE számú jogegységi határozat 3. pontja, az EUB C-51/17. számú ítélet 74-76. és 78. pontjai rendelkezéseinek felhívásával az elsőfokú bíróság a külön okiratba foglalt tájékoztatás tartalmát vizsgálva úgy találta, hogy az az elvárásoknak maradéktalanul megfelelt, a deviza alapú finanszírozás kockázatai körében egyaránt utalt az árfolyamváltozásból, illetve a deviza kamatlábak változásaiból eredő kockázatra, a devizaárfolyam jövőbeni változásának kiszámíthatatlanságára, továbbá egyértelműsítette, hogy annak kockázatát és terhét az adós viseli.

[21] Hangsúlyozta: a tájékoztatás tartalmára figyelemmel egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó nem gondolhatta alappal, hogy az általa esetlegesen viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak reális valószínűsége nincs, vagy az bármely mértékben korlátozott volna. A tájékoztatás kifejezetten felhívta az adós figyelmét az előre nem látható és ki nem számítható esetleges többletköltségre is, a szerződés VII.2. pontja pedig azt a felvilágosítást is tartalmazta, hogy az árfolyam jelentős megváltozása jelentős árfolyamkockázatot eredményezhet. A Kúria 6/2013. PJE számú jogegységi határozata szerint pedig a tájékoztatás nem terjedhet ki az árfolyamváltozás mértékére, mint a feleken kívül álló olyan tényezőre, amelyre egyik félnek sem volt ráhatása.

Az rPtk. szerinti együttműködési kötelezettség elvéből fakadóan továbbá a fogyasztótól elvárható volt, hogy egy nagyobb összegű és hosszú távra szóló kölcsönnél a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt.

[22] Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság a tájékoztatásnak a szerződés rendelkezéseivel (IV.3., VII.2.) való egybevetése alapján úgy ítélte, hogy az árfolyamváltozás kockázatát az adósra telepítő szerződési rendelkezések világosak és érthetőek, azok nem tisztességtelenek, azokból egyértelműen kitűnik, hogy az adósok a devizában nyilvántartott kölcsönösszeg külföldi devizában történő visszafizetésére vállaltak kötelezettséget, és forintban történő törlesztés esetén a kedvezőtlen árfolyamváltozás többletköltséget okozhat. Egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztónak e tájékoztatás alapján fel kellett tudnia ismerni a deviza alapú kölcsönkonstrukció lényeges tartalmi elemét képező árfolyamkockázatot, amelyet teljes egészében, korlátok nélkül a fogyasztónak kell viselnie.

[23] A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felpereseknek az alperesi ügyintézőtől kapott, az írásbeli tájékoztatástól eltérő, minimális árfolyam-ingadozásról és legfeljebb 1.000 forintos várható törlesztőrészlet-változásról szóló szóbeli tájékoztatásra vonatkozó tényállítását a kihallgatott tanú vallomása nem támasztotta alá, mindezek alapján az árfolyamkockázat viselése körében állított érvénytelenségi okra hivatkozást sem ítélte megalapozottnak.

[24] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az államnak járó illeték összegét leszállítva részben megváltoztatta, a per főtárgya tekintetében helybenhagyta.

[25] A Pp. 371. § (1) bekezdés b) pontjára utalással rögzítette, hogy a felpereseknek az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló határozott fellebbezési kérelme a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását követő – az elsőfokú bíróság által a 24-I. számú végzésben nem engedélyezett keresetváltoztatás szerinti – érvényessé nyilvánítására irányult, ezért e körben vizsgálta az elsőfokú bíróság eljárásának és ítéletének helyességét.

[26] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelmet visszautasító döntésével, azonban az elsőfokú bíróság végzésében kifejtettektől eltérő indokból.

[27] Kifejtette: a felperesek a keresetváltoztatás iránti kérelmüket arra a tényre alapították, hogy a Kúria devizahiteles pereket vizsgáló Konzultációs Testülete 2019. április 10-én állást foglalt az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési kikötések tisztességtelenségéről, majd 2019. június 19-én az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési kikötések érvénytelensége esetén alkalmazandó további jogkövetkezményekre vonatkozó állásfoglalást adott ki. Az elsőfokú bíróság a visszautasító döntését arra alapozta, hogy a felperesek a keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelemben nem adták elő a tudomásszerzés időpontját és az azt valószínűsítő bizonyítékokat. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy a felperesek kérelme ezen okból nem volt hiányos, mert egyértelműen megjelölték, hogy a 2019. április 10-i állásfoglalás ugyanezen a napon, a 2019. június 19-i állásfoglalás 2019. június 20-án jutott a tudomásukra. Ugyanakkor az általuk megjelölt tudomásszerzési

időpontokra tekintettel a Pp. 217. § (1) bekezdése értelmében a felperesek keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelme elkésztett, tekintve, hogy azt a változtatásra okot adó – álláspontjuk szerint – tényről történt tudomásszerzéstől számított 15 napon belül kellett volna előterjeszteni, amely határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. Az általuk megjelölt tudomásszerzési időpontokhoz képest pedig már a 2019. szeptember 26-i észrevételben szereplő hivatkozás, de a 2019. október 31-én előterjesztett kérelem is elkésztett, ezért az a Pp. 218. § (1) bekezdése alapján visszautasítandó volt.

[28] A másodfokú bíróság szerint a fentieken túl a felperesek kérelme a Pp. 215. §-ban meghatározott megengedhetőségi feltételeknek sem felelt meg, figyelemmel arra, hogy a Kúria Konzultációs Testületének állásfoglalásai nem minősülnek a kereseti kérelmet megalapozó, a felek jogviszonyára vonatkozó tényállításra kiterjedő ténynek, azok a felperesi jogi álláspontot, következtetést esetlegesen alátámasztó jogértelmezést tartalmaznak.

[29] Kiemelte továbbá, hogy a felperesek eredeti kereseti tényállítása is az volt, hogy – egyebek mellett az árfolyamkockázat viselését az alperesre telepítő rendelkezések tisztességtelensége miatt – a szerződés érvénytelen, így nem volt akadálya annak, hogy már a keresetlevélben előterjesszenek az általuk állított érvénytelenség jogkövetkezményét illetően az érvényessé nyilvánításra vonatkozó, elszámolást tartalmazó kereseti kérelmet.

[30] Miután a meg nem engedett keresetváltoztatással előterjesztett kereset alaposságát nem lehetett vizsgálni, a másodfokú bíróság – a fellebbezési kérelemre tekintettel – nem vizsgálta és nem foglalt állást érdemben az elsőfokú bíróság ítéletének helyessége tekintetében, figyelemmel arra is, hogy a másodfokú eljárásban fel sem merült a kereset felperesek fellebbezési kérelme szerinti megváltoztatásának lehetősége.

[31] A másodfokú bíróság észlelte, hogy a felperesek által meghatározott pertárgyérték nem felelt meg a Pp. 21. § (2) és (4) bekezdéseiben foglaltaknak, ezért azt a Pp. 22. § (3) bekezdése alapján 8.217.414 forintban határozta meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[32] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben – tartalmilag – annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérték annak megállapításával, hogy a perbeli szerződés érvénytelen, jogkövetkezményként kérve annak érvényessé nyilvánítását és annak megállapítását, hogy az alperes felé 2019. október 31-én 8.122.434 forint tartozásuk állt fenn. Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 369. § (3) és (4) bekezdéseit jelölték meg.

[33] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság 24-I. sorszámú végzésében visszautasította a keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelmüket. Ezzel összefüggésben hivatkoztak a Pp. 217. § (1)-(3) bekezdéseire és 218. § (1) bekezdésére. Álláspontjuk szerint a másodfokú bíróság is téves következtetésre jutott, amikor úgy foglalt állást, hogy az általuk állított tudomásszerzési időpontra tekintettel a Pp. 217. § (1) bekezdése értelmében a keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelmük elkésztett. A Kúria devizahiteles

pereket vizsgáló Konzultációs Testülete 2019. április 10-i állásfoglalásáról ezen a napon, a 2019. június 20-án hozott újabb állásfoglalásáról annak meghozatala napján értesültek, ez utóbbi tartalma alapján kívánták a jogkövetkezmény tekintetében a keresetüket megváltoztatni az ajánlott érvényessé nyilvánításra vonatkozó kérelem útján, amelynek kidolgozása – a devizaperes ügyek összetettsége, egyedisége, a Kúria állásfoglalásának áttanulmányozása és értelmezése, az ezzel kapcsolatos konzultáció, a kapcsolódó iratok beszerzése, a számításhoz szükséges táblázatok elkészítése miatt – hosszabb időt vett igénybe, így keresetváltoztatásuk engedélyezését 2019. szeptember 25-én kelt észrevételükben kérték az elsőfokú bíróságtól. Utaltak arra, hogy más perben azonos keresetváltoztatási kérelmüket az eljáró elsőfokú bíróság engedélyezte. Megjegyezték, a hivatkozott állásfoglalásra tekintettel az elsőfokú bíróságnak is fel kellett volna hívnia őket az újabb jogkövetkezménnyel kapcsolatos nyilatkozattételre.

[34] A felperesek e körben utaltak a Pp. 215. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és arra, hogy a keresetváltoztatásukat megalapozó tény a fenti Konzultációs Testület említett állásfoglalásai képezték, melyek a perfelvételt lezáró végzés 2019. április 17-én történt meghozatala után következtek be. Ezt megelőzően ezekre önhibájukon kívül nem tudtak hivatkozni, a tényállás megváltoztatása azonban indokolta keresetük megváltoztatását, aminek jogszabályi feltételei álláspontjuk szerint fennálltak. Erre tekintettel kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását.

[35] Az ügy érdemét illetően a felperesek megismételték az első- és másodfokú eljárás során előadott álláspontjukat az alperes által az árfolyamkockázattal kapcsolatban adott tájékoztatás elégtelensége miatt az árfolyamkockázat viseléséről rendelkező szerződési feltétel tisztességtelensége okán a perbeli szerződés semmisségét illetően. Az eljárás korábbi szakaszában a szerződés érvénytelenségével kapcsolatban előadott további hivatkozásait nem tartották fenn. Hivatkoztak az rPtk. 207. § (1) és (2) bekezdésére, 209/B. § (3) bekezdésére, az rHpt. 203. § (7) bekezdésére, valamint az EUB és a magyar nemzeti bíróságok több határozatára, utóbbiakat hosszasan idézték.

[36] Felülvizsgálati kérelmükhöz F/1 alatt a felülvizsgálat engedélyezés iránti kérelmet csatoltak arra utalással, hogy a Pp. 408. § (2) bekezdése értelmében nincs helye felülvizsgálatnak vagyoni jogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben. A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmükben kifejtették, hogy annak engedélyezése a felvetett jogkérdés társadalmi jelentőségére tekintettel indokolt.

[37] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem visszautasítására, másodlagosan a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperesek felülvizsgálati kérelmében előterjesztett jogi érvelés nem tartalmaz érdemi előadást a megjelölt jogszabályhelyek jogszabálysértő alkalmazása körében, ezért kérelmükből nem derül ki, hogy a jogerős határozat milyen okból tekinthető jogszabálysértőnek, továbbá hiányos abban a tekintetben is, hogy nem tartalmazza, a felperesek milyen tartalmú döntés meghozatalát kívánják a Kúriától. Másodlagosan utalt arra, hogy a másodfokú bíróság helytállóan ítélte meg az elsőfokú bíróság által a felperesek keresetváltoztatásra vonatkozó indítványa engedélyezését visszautasító végzéssel kapcsolatos érdemi döntését, figyelemmel arra, hogy az – a felperesek által sem vitatottan – elkésztett volt. Okszerűnek tartotta a másodfokú bíróság álláspontját abban a tekintetben is, miszerint a

felperesek által hivatkozott állásfoglalások nem minősülnek a kereseti kérelmet megalapozó, a felek jogviszonyára vonatkozó tényállásra kiterjedő ténynek. Megjegyezte továbbá, hogy a felülvizsgálati eljárás nem tekinthető harmadfokú eljárásnak, nincs lehetőség a peres felek által előadottak ismételt, általános felülbírálatára.

A Kúria döntése és jogi indokai

[38] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

[39] A felülvizsgálat eredményeként a Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet az alábbiakra tekintettel nem jogszabálysértő.

[40] A felperesek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmére tekintettel a Kúria elsődlegesen azt rögzíti, hogy az adott ügyben annak előterjesztése szükségtelen volt. A másodfokú bíróság jogerős ítéletében kizárólag a felperesek keresetváltogatás engedélyezése iránti kérelmét visszautasító, 24-I. sorszámú elsőfokú végzés helytállóságát vizsgálta {jogerős ítélet [37]-[40] pontok}, az elsőfokú bíróság e tárgyban hozott döntésével egyetértett, ám kifejezetten eltérő indokból {jogerős ítélet [38] pontja}, míg az ügy érdemében a felperesek által állított érvénytelenségi okok kérdésében – éppen a meg nem engedett keresetváltogatásra és a fellebbezési kérelem tartalmára tekintettel – nem foglalt állást, azaz e körben semmilyen, így azonos jogszabályi rendelkezésre és indokolásra utaló indokolást sem adott. Erre tekintettel a felülvizsgálat kizártságának a Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti esete nem következett be, és a másodfokú bíróság által helytállóan megállapított pertárgyértékre {jogerős ítélet született [42] pontja szerinti 8.217.414 Ft} tekintettel a Pp. 408. § (1) bekezdése szerinti esete sem merült fel.

[41] A felülvizsgálati kérelem kettős petitumára [felülvizsgálati kérelem I. pont (1. oldal), illetve IV. pont utolsó bekezdése (5. oldal)] tekintettel a Kúriának először a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelmet kellett vizsgálnia.

[42] A felperesek ebben a körben a Pp. 215. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja és 217. § (1) bekezdése sérelmét állították. Az ezzel összefüggésben előadott álláspontjuk az alábbiakra figyelemmel téves.

[43] A Pp. 7. § [Értelmező rendelkezések] (1) bekezdés 12. pontjának – a Pp.-t módosító 2020. évi CXIX. törvény (a továbbiakban: Pp. Novella) 1. § (3) bekezdése által 2021. január 1-jétől megállapított, és a felülvizsgálati kérelem elbírálásánál irányadó – szövege szerint: „keresetváltogatás: ha a fél a keresetével – ideértve a viszontkeresetet és a beszámítást is – összefüggésben előadott korábbi

a) jogállításhoz képest eltérő vagy további érvényesíteni kívánt jogot állít, vagy

b) kérelméhez képest a kérelem, illetve annak valamely része összecszerűségét vagy tartalmát megváltoztatja, vagy további kérelmet terjeszt elő.”

[44] A Pp. 215. § [A keresetváltoztatás megengedhetőségének feltételei] (1) bekezdésének az adott ügyre vonatkozó, a Pp. Novellával módosított a) pontja értelmében a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően a kereset megváltoztatásának az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig törvény eltérő rendelkezése hiányában akkor van helye, ha a keresetváltoztatás – a bármelyik fél által előterjesztett – új tényállítással áll közvetlen okozati összefüggésben, és a megváltoztatott kereset ugyanabból a jogviszonyból ered, továbbá a bíróság hatásköre és illetékessége a megváltoztatott keresetre is fennáll.

[45] A Pp. 217. § [A kereset-, illetve ellenkérelem-változtatás iránti kérelem] szabályozza a keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelem formai követelményét, határidejét és annak elmulasztása jogkövetkezményét [(1) bekezdés], a kérelem tartalmát [(2) bekezdés] és a szükséges bizonyítékokat [(3) bekezdés]. E körben a Kúria az alábbiakra mutat rá.

[46] A felperesek keresetük részbeni, az alkalmazni kért jogkövetkezményre (a szerződés hatályossá nyilvánítása helyett érvényessé nyilvánítás) vonatkozó megváltoztatását új, a perfelvétel lezárását követően tudomásukra jutott tényekre (a Konzultációs Testület hivatkozott állásfoglalásaira) utaló tényállításukra alapították. A keresetváltoztatásnak a Pp. 215. § (1) bekezdés fentebb idézett a) pontjában írt szabályára tekintettel ebben az esetben a keresetváltoztatásnak – egyebek mellett – a bármelyik fél (jelen esetben a felperesek) által előterjesztett új tényállítással kell közvetlen okozati összefüggésben állnia. Amint azonban arra a másodfokú bíróság jogerős ítélete indokolásának [40] pontjában lényegét tekintve helytállóan rámutatott, a Konzultációs Testület állásfoglalásai nem értelmezhetők a keresetváltoztatáshoz szükséges tényállítást megalapozó olyan tényekként, amelyek a célzott keresetváltoztatással (az adott ügyben: eltérő jogkövetkezmény alkalmazásával) közvetlen okozati összefüggésben állnának. A Kúria kiemeli: a jogkövetkezmény megválasztásában a felpereseket ezen állásfoglalások legfeljebb jogértelmezésként orientálhatták, de azzal ténybeli értelemben semmilyen – különösen közvetlen – oksági kapcsolatban nem álltak, nem állhattak. A jogkövetkezmény iránti kereseti kérelem jogszabályi kereteit, azon belül a választható és a perben érvényesíthető jogkövetkezményeket, az adott és a hasonló perekben a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2. tv.) 37. § (1) bekezdésének kógens rendelkezése szabta meg: a felperesek e körben a szerződés hatályossá, illetve érvényessé nyilvánítását kérhették, ami semmilyen okozatossági kapcsolatban nem állt a hivatkozott testületi állásfoglalásokkal.

[47] Miután pedig a felperesek keresetváltoztatási kérelmének jogszabályi alapfelvétele (az új tényállítással való közvetlen okozati összefüggés) nem állt fenn, a továbbiakban e „tényről” – a Pp. 217. § (1) bekezdés értelmében helyesen: a tényállításról – való tudomásszerzésnek, és ehhez képest a keresetváltoztatás ugyanitt előírt 15 napos határidejének semmilyen relevanciája nem volt.

[48] A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság jogerős ítéletében a Pp. 215. § (1) bekezdés a) pontja aa) alpontja és 217. § (1) bekezdése megsértése nélkül foglalt állást a keresetváltoztatás iránti kérelem elsőfokú bíróság általi visszautasításának helytálló voltáról, amihez képest a felperesi fellebbezést illetően ennek eljárásjogi következményét is megfelelően vonta le abban, hogy – a felperesek meg nem engedett keresetváltoztatása

szerinti jogkövetkezményt (az érvényessé nyilvánítást) célzó fellebbezési petitumára figyelemmel – az ügy érdemében előterjesztett fellebbezést nem bírálta el.

[49] A Kúria megjegyzi: a felperesek felülvizsgálati kérelmében több ponton (a 2., 3., 5. és 21. oldalakon) hivatkozott Pp. 369. § (3)-(4) bekezdéseinek sérelme a keresetváltóztatás körében nem értelmezhető, hiszen e jogszabályhelyek a másodfokú bíróság anyagi jogi felülbírálati jogkörével és anyagi jogi pervezetésével kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek alkalmazására a perbeli ügy fellebbezési szakában nem került sor (a felülbírálat eddig el sem jutott). Olyan kérdésben pedig, amely nem volt a megelőző eljárás tárgya – azaz, amelyet az eljáró bíróság, így az adott ügyben a fellebbezést elbíráló másodfokú bíróság nem vizsgált, illetve amelyben nem döntött –, jogszabálysértést sem következhetett be. Erre tekintettel a Pp. 369. § (3)-(4) bekezdéseinek vizsgálata nem képezhetette a felülvizsgálati eljárás tárgyát.

[50] A felülvizsgálati kérelem további, az érvénytelenség érdemi kérdéseivel összefüggésben hivatkozott, az rPtk. 207. § (1)-(2) bekezdései, 207/B. § (3) bekezdése és az rHpt. 203. §-a sérelmével kapcsolatos hivatkozásai ugyanezen okból nem voltak a felülvizsgálat során érdemben vizsgálhatók.

[51] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[52] A felperesek felülvizsgálati kérelme eredménytelennek bizonyult, ezért a Pp. 405. § (1) bekezdése és 364. §-a folytán alkalmazandó 83. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes felülvizsgálati eljárási költségének egyetemleges megfizetésére, amelynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (4)-(5) bekezdései alapján állapította meg, ugyanezen jogszabályhely 4/A. § (1) bekezdése alapján az áfát is magában foglaló összegben. A teljes személyes költségfeljegyzési jogukra figyelemmel le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdése szerinti 10% mértékű, a jogerős ítéletben meghatározott 8.217.414 Ft összegű, a felülvizsgálati eljárásban is irányadó pertárgyérték alapulvételével számított felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a felperesek a Pp. 87. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelesek a Pp. 102. § (1) bekezdésére is figyelemmel, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének megfelelően.

[53] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 376. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

[54] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[55] 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 7. § (1) bekezdés 12. pont, 215. §, 217. §

A döntés elvi tartalma

[56] Egy bírósági „konzultációs testület” jogértelmezési kérdésekben megfogalmazott állásfoglalásai nem minősülhetnek a keresetváltoztatáshoz szükséges tényállítást megalapozó olyan tényeknek, amelyek a célzott keresetváltoztatással közvetlen okozati összefüggésben állnak.

Budapest, 2021. november 16.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Cseh Attila s.k. előadó bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró